

Konklusioner og udblik

28. Ronald Hyam: Flugten fra snerpetheden

Man kan analysere Imperiet på mange måder og på flere niveauer. En forklaring kan koncentrere sig om et internationalt niveau, om at analysere særlige engelske eller lokale forhold eller om at analysere forhold, der berører den enkelte og hans motiver til at engagere sig i Imperiet.

Den engelske historiker, Ronald Hyam, har i en af sine bøger søgt at forklare Imperiets tiltrækningskraft for den enkelte imperialist.

Imperiets seksuelle tiltrækning

Der var engang en teori om, at territorierne kom under engelsk flag som følge af eksport af overskydende kapital²⁴.

Det ville være langt rigtigere at sige, at drivkraften bag imperiebyggeriet snarere var eksporten af overskydende følelsesenergi eller seksuel energi. Imperiet var et tilbud både for dem, der havde fået knust hjertet, og kvindehaderne og de liderlige. Nydelsen og udnyttelsen af de sortes kroppe var en lige så stærk fristelse som ønsket om at udvikle økonomiske ressourcer. Der var mulighed for at vise følelser og få tilfredstillet seksuelle lyster i de oversøiske områder, muligheder, man ikke fik i det snerpede England.

Blot det at sætte foden uden for Europa betød at vandre gennem helt nye seksuelle omgivelser, især for bøsser, for der var sandelig ingen mangel på prostituerede i London – et skøn fra ca. 1850 siger ca. 80.000 prostituerede. Man delte ikke Vestens officielle rædsel for homoseksualitet i resten af verden.

Tidligt i 1800-tallet regnede man med, at der var flere prostituerede drenge end kvinder i Konstantinopel. I Kina var udnyttelsen af små drenge så normal, at den kinesiske befuldmægtigede i Kanton tog den med i sin årlige påmindelse til befolkningen: „Lad ikke de vestlige barbarer glæde sig ved vore allerbedste gunstbevisninger.“ Men omkring 1900 var europæere velkomne i de 35 drengebordeller i Tientsin, hvor der var ca 800 drenge ansat. I 1834 var

24. Marxistiske teorier hævder, at kapitaleksport (investeringer) var hovedårsagen til, at de europæiske stater anskaffede kolonier.

der en engelsk rejsende, der skrev, at det var velkendt, at voksne mænd købte unge smukke drenge i Cairo. De fleste var græske. Han fortalte, at omkring 10.000 græske drenge var slaver i Egypten med dette ene formål.

Sex, synd og straf

Måske er det muligt at foreslå en ændring af endnu en af de gængse talemåder om Imperiet. Imperiet blev ikke erobret i et „anfald af tankeløshed“²⁵, men i et anfald af kvinders fravær.

Hovedindholdet i Victoriatidens lære om sex var, at et menneske ikke kunne kombinere et rigt kærlighedsliv med en stor karriere, og at sex generelt var en forbandelse, der stammede fra arvesynden. Homoseksualitet var en kriminel perversitet, man end ikke kunne tale om. Og hvis det virkelig var rigtigt – og det mente man – at onani førte til, at ryggraden blev til gelé, at blindhed og tidlig død kunne blive følgen, ja så var det bedre ikke at tage chancer, men gå på vildsvinejagt i Indien og organisere hele verden i stedet for.

Imperiebyggerens indfødte kvinder

Det var let at arrangere forhold til ikke-europæiske kvinder i de oversøiske områder, hvis man ville, i det mindste før et forbedret kommunikationssystem førte til, at der dannedes samfund med europæiske kvinder. Hvis bare man holdt sig fra gifte indfødte kvinder, betød det ikke prestigetab for England, at man tog sig indfødte elskerinder. I starten af 1900-tallet kunne det dog medføre fordømmelse fra koloniministeriet og opinionen i England. Tjeneste i kolonierne blev altid betragtet som værende uegnet for gifte mænd. Tilfælde af „samliv med indfødte“, som det kaldtes officielt, var helt almindeligt i de mere utilgængelige dele af Afrika så sent som i 1910. Efter pres fra koloniministeriets departementschef, forsøgte regeringen at anlægge en forstående holdning: Problemet var, at på de mest isolerede steder, hvor fristelsen var størst, var livet også vanskeligst for hvide kvinder. Koloniministeriet foretrak at behandle problemet med overtalelse hellere end med moralske korstog. Måske fordi fyringer på dette grundlag ville have betydet, at virkelig mange embedsmænd ville være gået tabt for ministeriet.

I Indien blev det dog fra 1860'erne stadig mere pinligt for en engelsk embedsmand at leve som den foregående generation, med en del af huset afsat til en indisk elskerinde. Bedre kommunikation med England og flere hvide kvinders nærvær førte til en svækket identifikation med det lokale samfund og kan forklare holdningsændringen.

Josephine Baker, som dansede med „bananskørt“ og nøgne bryster, blev hurtigt populær hos et europæisk publikum i 1920'erne. Hun repræsenterede på én gang to hvide forhold om afrikanerne: Deres seksuelle frigjorthed og deres barnlige sind.

25. Udtrykket stammer fra J.R. Seeleys bog, *The Expansion of England*.

Kostskoledrengenes imperium

Der var ubetydelige mænd i Englands Imperium, der led af et uudviklet følelsesliv. De, som aldrig kunne glemme, at de havde været præfekter på skolen, eller dem, for hvem alt efter medlemskabet af kliken på Eton var et antiklimaks. Sir John Brodrick, der blev krigsminister, vurderede på sine gamle dage, at intet ansvar kunne sammenlignes med ungdommens. Alfred Lyttleton, koloniminister 1903-1905, var enig: „Ingen stilling, hvor stor den end måtte være, kunne sammenlignes med at være blandt lederne på Eton.“

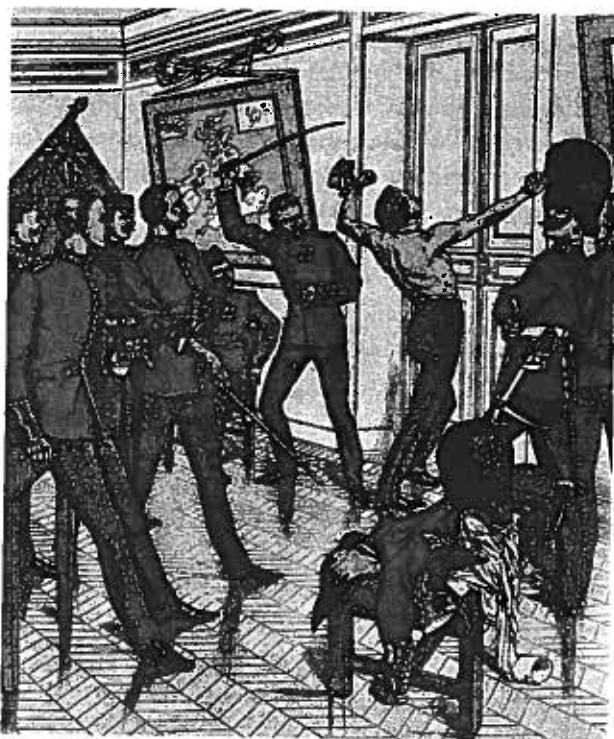
Selv om ikke alle imperiebyggere var kostskoledrengene, må man indrømme, at kostskoleånden og de klanforestillinger, der hører til den, var et af de stærkeste imperiale rusmidler.

I 1898 blev der givet en middag på Eton for at fejre, at gamle elever det år var blevet udnævnt til generalguvernør i Canada, vicekonge i Indien og biskop af Calcutta. På menukortet var der en liste over alle dronning Victorias indiske vicekonger og generalguvernører i Canada. Over halvdelen var gamle elever fra Eton.

På Eton var det gode „holdet“, „spillereglerne“, „æren“ og „at gå til den“. I Kiplings bog, *Stilk og Co.*, er der en, der siger om Stilk, der netop gør tjeneste ved nordvestgrænsen i Indien: „Der er ingen som Stilk.“, hvortil fortælleren svarer: „Netop dér tager du fejl. Indien er fuldt af Stilk'er, fyre fra Cheltenham, Haileybury og Marlborough.“

Nehru, som havde gået på Harrow, bemærkede, at embeds-

Piskning af engelsk officer. Fra kostskolen til universitetet og officersuddannelsen formedes mange unge imperialisters livssyn. Disciplin og evne til at udholde og at påføre andre smerte og ydmygelse var for mange en del af uddannelsen som imperialist.

mændene i Indien var virkeliggørelsen af kostskoleånden. En anden inder kaldte englænderne for „verdens kostskole-herrer“, og en amerikansk historiker bed mærke i, at de fleste embedsmænd i koloniernes administration aldrig var vokset ud over deres drenge-ideal.

Imperiets herrer havde en hang til at piske de indfødte, og det var nok en følge af de ydmygelser, de blev udsat for fra ældre kostskoleelevers side. I Sydafrika var piskning af de kinesiske kulier så almindelig, at da højkommissæren blev spurgt om det af en kommission, huskede han intet om det.

Spørgsmål til tekst 28

Hvordan var seksualmoralen i 1800-tallets Europa, sammenlignet med seksualmoralen i Afrika og Asien?

Hvilken betydning havde dette for den enkelte imperialist?

I hvilke typer kildemateriale har Hyam kunnet finde oplysninger, der støtter hans teori?

Hvilke grupper i det engelske samfund udøvede Imperiet en særlig tiltrækning på?

Hvordan så man på hvide mænds seksuelle forhold til indfødte kvinder i England selv? I kolonierne?

Hvilken betydning fik det, at der i England var (og er) tradition for at lederskabet tilbragte barndom og ungdom på kostskoler, der kun er for drenge?

Hvilke forhold i Imperiet kaster Hyams teori lys over, og siger den efter din mening noget væsentligt om Imperiet?

29. Ronald Robinson: Samarbejde var Imperiets grundlag

Ronald Robinson er en engelsk historiker, der i særlig grad har beskæftiget sig med imperialismen og det grundlag, den hvilede på. Han blev verdenskendt i 1953 efter offentliggørelsen af en artikel om frihandelsimperialismen, som han og en anden engelsk historiker havde skrevet.

Efter at have kritiseret tidligere teorier om imperialisme definerer R. Robinson i sin artikel, hvad han forstår ved imperialisme.

Definition af imperialisme

Imperialisme i den industrielle tidsalder er den proces, der giver et ekspanderende samfund en urimelig indflydelse på eller kontrol